

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

11. Vtrum eam aliqua merita præcesserint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](#)

QVAEST. II.

gitur ad gratiam, quae ponitur in essentia animæ, ut distinguitur a charitate; & alijs habi ibus infusis, sed ceteri sumuntur, ut comprehendit iubile quaecumque infusum habitum. Et hoc habes in litera ex eo, q[uod] habitus ad perfectionem operationis requiritur, in potentia operativa ponitur, quod non verificatur de gratia restri-

cta ad habitum in ef-

fensiæ, vi patet,

Tertia conclusio est, sumendo gratiam pro gratuito Dei dono, quicquid sit ille Iud, vno incarnationis operæ gratia. Probatur, quia est dominum Dei concessum humanitatæ Christi nullis præcedentibus meritis,

Vbi nota primo, quod hoc modo loquendo de gratia, ipsa vno appellatur gratia modaliter; quia scilicet gratuita facta est, scilicet absque vlo merito, & hinc si v[er]o in Christo ponatur vla habitualem gratiam, grata vno gratuato concessa.

Nota secundo, q[uod] causit. Auctor locutus, non dixit, quod

hoc modo sumendo

gratiam vno fit

facta per gratiam,

sicut dixit in præ-

cedentibus conclusio-

nibus, & sicut que-

sunt in itinero ar-

ticuli: sed dixit

quod ipsa vno est

gratia. Eratio est;

quia lyper, denotat

causalitatem gratiae

super vniōne; euide-

ant ad lepsilon non est causalitas.

In responsione ad primum euident articuli, nota ex supradictis in articulo 7 euidentem q[uod] coniunctio humanae naturæ cum persona filii Dei (quæ nihil aliud est, quam virtusque in diuisio in esse personali ipsius filii Dei) potest duplicitate accipi, scilicet vel secundum illam enuntiatam post suam, quæ est illud esse personale ipsius naturæ creatæ, vel secundum mutationem, relationem, quæ vnit, & vnta relatio dicunt humana natura persona illi nullum siquidem aliud ens reale apparet interuersisse, que inueniri in hoc mysterio, ultra extrema. Et si quidem vniōne gratia pro gratuito donec sumatur secundo modo, sic est deum creatum quoniam tam mutatio persona, quæ natura humana eleuta est ad esse personalis Dei, quam relatio vniōnis, inter creatas ies est. Si vero vniōne gratia similiter pro domo gratuito sumatur primo modo, sic quo ad eum datam increatum donum est; quia data est personalitas divina naturæ creatæ, quo ad substantiam vero compositionem seu coniunctionem personalitatis cum natura, donum creatum est, vi patet. Et quia vniōne gratia, hec omnia conciliatur, ideo quandoque res increata ponitur, vt in hac litera; dum dicuntur, manus autem est ipsa res, quām ipsa fit illud eius participata, & est sermo de re diuina naturæ; & perlóngans quæ vniōne gratia consistit. Quandoque autem ponitur res creatæ, cum ex voluntate Dei gratuita facta dicuntur in hac litera; & diffine inferius articulo 12 huiusmet q[uod]. Verum est quantum ad communione illius esse diuini ad naturam humanam, quæ per assumptionem facta est, & quæ relatio vniōnis cœquatur.

Super Questionis 2. Articleum 11.

In titulo articuli 11 vide, quod in præcedenti, & hoc, atque sequenti articulo quæ filio est de causa vniōnis. Et quoniam triplex illius causa assignatur, scilicet gratia, merita, & natura, ideo expedito decimo articulo de gratia in hoc 11. queritur de

ARTIC. XI.

meritis, an s[an]ctu[m] vno hæc ex meritis fuerit: & demum in 12. q[uod] ritur ap[osto]li naturalis Christo, &c. hoc est, à natura.

In corpore articulo sunt tres conclusiones. Prima est Nulla Christi opera fuerunt meritoria vniōnis. Probatur. Ille homo, qui est Christus, à principio sua conceptionis fuit filius Dei hypostatice, ergo ois ilius hominis operatio subiecta est vniōni: ergo nulla eius operatio potuit esse meritoria vniōnis. Antecedens declaratur primo, & differentia inter sententiam fidei, & hec Lib. 11. circa.

¶ 1. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem. dicit enim Gregorius, * in libro 11, 13. morib[us]. Hi qui ante Christi adventum in hunc mundum venerunt, quantamlibet iniustitiae virtutem haberent, ex corporibus educti, in signum coelestis patriæ statim recipi nullo modo poterant: quia nondum ille venerat, qui iustorum animas in perpetua sede collocaret. ergo videtur, quod meruerint incarnationem.

¶ 2. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

¶ 3. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 4. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 5. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 6. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 7. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 8. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 9. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 10. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 11. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 12. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 13. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 14. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 15. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 16. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

¶ 17. Præt. Quicunque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud haberi non potest: sed antiqui patres merabantur vitam aeternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per incarnationem.

H[ab]it[us] portare, quod quidem factum est per incarnationem, ergo incarnationis cœdit sub merito.

proculdubio cū rei
veritate filius Dei.
Non potest ergo
poni, quād ani-
ma Christi prius na-
tura, quām vni-
tetur, intelligeret au-
amareret.

R E S P O N S O N. Dicendum, quōd quantum ad ipsum Christum, manifestum est ex p̄missis, q̄ nulla eius merita potuerunt procedere vniōnem. Non enim ponimus, q̄ ante fuerit purus homo, & postea per meritos bona vītē obtinuerit esse filius Dei, sicut posuit Photinus: sed ponimus, q̄ à principio suā concepcionis, ille homo vere fuerit filius Dei, vt pote nō habens alia hypostasim, quām filii Dei, fī illud Luc. i. Quod ex te nascetur sanctū, vocabitur filius Dei. Et ideo omnis operatio illius hominis subsecuta est vniōne: ergo nulla eius operatio potuit esse meritus vniōnis: sed neq; ēt opera alterius cuiuscumque hominis potuerunt esse merito ria huius vniōnis ex condigno. Primo quidem: quia opera meritaria hominis proprie ordinatur ad beatitudinē, quā est virtutis premiū, & consistit in plena Dei fructione. Vno autē incarnationis, cum sit in esse personali, transcedit vniōne beatitudinis ad Deū, quā est per actū fruentis: & ideo nō potest cadere sub merito. Secundo, q̄a gratia non pōt cadere sub merito: quia est merendī principiū. Vnde multo minus incarnationis dicit sub merito, q̄ est principiū gratiae fī illud Ioh. i. Gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Tertio, quia incarnationis Christi est reformatiua totū humānē nature: & idēo non cadit sub merito aliquius hominis singularis: quia bonū aliquius puri hominis non potest esse causa boni totius naturae: ex congruo tñ meruerūt sancti patres incarnationem, desiderādo, & petēdo: cōgrūtūn. erat, vt Deus exaudiere eos, qui ei obediebāt.

Et per hoc patet responsio ad primum.

Ad SECUNDUM dicendū, q̄ hoc est falsum, q̄ sub merito cadit oē illud, sine quo p̄mium esse non pōt: quādā enim sunt, quae non solū requiruntur ad p̄mium, sed ēt p̄exiguntur ad meritorū, sicut diuinā bonitas, & eius gratia, & ipsa hominis natura. Et similiter incarnationis mysterium est principiū merēdi: q̄a de plenitudine Christi oē accepimus, vt dī loani.

In corpore articulo primo ponitur vna distincō de lī naturalis: se-
condo respondeatur queſto tripliciter. Distincō est secundum naturale dupli-
citer, vel quod cauſatur ex principiis efficiātibus rei si-

quā fecimus nos, sed secundum suā misericordiā salvos nos fecit per lauacrum regeneratiōnis: ergo nec illam Christi generationem aliqua merita p̄cesserunt.

R E S P O N S O N. Dicendum, quōd quantum ad ipsum Christum, manifestum est ex p̄missis, q̄ nulla eius merita potuerunt procedere vniōnem. Non enim ponimus, q̄ ante fuerit purus homo, & postea per meritos bona

vītē obtinuerit esse filius Dei. A AD TERTIUM dicendum, q̄ beata virgo dicitur meruisse portare dominum omnium non quia meruerit ipsum in carnari: sed quia meruit ex gratia sibi data illum puritatis, & sanctitatis gradum, vt congrue posset esse mater Dī.

A R T I C U L U S X I I .
vtrum gratia vniōnis fuerit homini Christo naturalis.

A D D Y O D E C I M U M sic procedit. Videtur, quōd gratia vniōnis nō fuerit homini Christo naturalis. Vno enim incarnationis non est facta in natura, sed in persona, vt dictū est: sed vnumquodque denominatur à termino: * ergo gratia illa magis debet dici personalis, quām naturalis.

T 2. Prat. Gratia diuiditur contra naturam, sicut gratuita, que

sunt à Deo, distinguuntur contra naturalia, quae sunt à principio intrinseco: sed eorū, que ex opposito dividuntur, vnum non denominatur ab alio: ergo gratia Christi non est ei naturalis. **T 3. Prat.** Naturale dī, quod est fī naturam: sed gratia vniōnis nō est naturalis Christo fī naturam diuinam (quia sic continentur omnes hominib; us, qui sunt eiusdem naturae cum ipso). Igitur vī, quod nullo modo gratia vniōnis sit Christo naturalis.

S E D C O N T R A est, quōd August. dicit in Enchirid. * In humāna naturae susceptione fit quādammodo ipsa gratia illi homini naturalis, qua nullum possit admittere peccatum.

R E S P O N S O N. Dicendum, quōd fī Philo. in s. Metaph. * naturā vno modo dicitur ipsa natura, alio modo essentia rei. Vnde naturale potest aliud dici dupliciter, uno modo, quod est tñ ex principiis essentialibus rei; sicut igni naturale est sursum ferrī: alio modo dī esse homini naturalē, quod ab ipsa naturitate habet, fī illud Eph. 2. Eramus natura filii Irae. Et Sap. 12. Nequam est natio eorum, & naturalis malitia ipsorum. Gratia dicitur Christi sine unionis, si ne habitualis nō potest dici naturalis, quasi cauſata ex principiis humanē naturae ī Christo: quis possit dici naturalis, quasi

cū passio ex principiis subiecta, sicut moueri deorum ex principiis corporis grām, vel quod ab ipsa naturitate habetur. Probatur primo distinctio: quia natura dicitur dupliciter. **M**et. f. de efficiātē, & de naturā. Probatur secundo secundum membrum, auctoritate: duplii facias scripture.

Nota hic, q̄ secundum membrum f. Inf. q. 7. art. 13. ad 2. & q. 34. art. 3. ad 2. & 3. dī. 4. q. 3. art. 2. dī. 1. art. 1. & 2. huic quālit.

ad 2. huic quālit.

* ca. 40. post
med. to. 3.

* 1. 5. Metaph.
tex. 5. tom. 3.

Tercia S. Thomæ.

C 2 eiusdem.